

Mnenje Odbora regij – Okrepitev usklajevanja ekonomskih politik

(2011/C 42/04)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da v procesu reforme pakta za stabilnost in rast ne smemo pozabiti glavnega namena pakta, ki je oblikovanje gospodarstva s trdnimi temelji za zagotovitev blaginje državljanov Evropske unije z več in boljšimi delovnimi mesti;
- spodbuja Evropsko unijo, naj poišče najboljšo kombinacijo politik in instrumentov, da bi v največji možni meri omejila posledice krčenja proračunskih sredstev na glavnih področjih ukrepanja strategije Evropa 2020;
- poziva Evropsko komisijo, naj poišče načine, kako povečati ozaveščenost državljanov Unije o evropskih prizadevanjih in kako okrepiti njeno demokratično delovanje;;
- spodbuja države članice, naj uporabljajo načelo prilagajanja pravilom pakta za stabilnost in rast od spodaj navzgor, tako da tudi s potrebnimi institucionalnimi spremembami v nacionalno zakonodajo vnesejo zahteve glede proračunske discipline;
- ugotavlja, da naloge opredeljevanja smernic in izvajanja proračunov, ki jih opravljajo lokalne in regionalne oblasti, niso bile deležne zadostne pozornosti, in predlaga, da bi Odbor regij imel pomožno vlogo v postopku evropskega semestra z možnostjo, da se odzove na letno poročilo o rasti v Evropski uniji, ki bo obravnavano na spomladanskem zasedanju Sveta; v podporo njegovim ciljem bi pri usklajevanju gospodarske politike morale v pravem razmerju sodelovati tudi regionalne in lokalne oblasti, zlasti v primeru regij, ki imajo zakonodajna pooblastila za to področje.

Poročevalec:	Konstantinos Tatsis (EL/EPP), predsednik samoupravne prefekture Drama-Kavala-Ksanti
Referenčna dokumenta:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropski centralni banki, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – <i>Okrepitev usklajevanja ekonomskih politik</i> COM(2010) 250 konč. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropski centralni banki, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – <i>Usklajevanje gospodarskih politik za stabilnost, rast in delovna mesta – Kako izboljšati gospodarsko upravljanje EU</i> COM(2010) 367 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

SPLOŠNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja pobudo Evropske komisije, da predstavi projekt usklajevanja ekonomskih politik držav članic, ki je zasnovan kot odziv na izzive, ki jih je sprožila svetovna gospodarska kriza, in kot sredstvo za nadaljnje evropsko povezovanje;

2. ocenjuje, da je predlog Evropske komisije dovolj upravičen in da je njegov cilj v celoti in čim bolj učinkovito uporabiti instrumente gospodarskega upravljanja, ki jih predvideva Lizbonska pogodba;

3. izraža podporo krepitvi pakta za stabilnost in rast v želji, da bi ga bolj upoštevali in dosegli intenzivnejšo gospodarsko rast v Evropski uniji in njenih regijah;

4. priznava, da države članice EU v skladu z Lizbonsko pogodbo „obravnavajo svoje ekonomske politike kot zadevo skupnega pomena in jih usklajujejo v okviru Sveta“ (člen 121), pri tem pa vedno spoštujejo načelo subsidiarnosti;

5. poudarja, da v procesu reforme pakta za stabilnost in rast ne smemo pozabiti glavnega namena pakta, ki je oblikovanje gospodarstva s trdnimi temelji za zagotovitev blaginje državljanov Evropske unije z več in boljšimi delovnimi mesti;

6. poudarja, da bi si v okviru sprejemanja kakršnih koli reform morali prizadevati za ustrezno ravnovesje med učinkovitostjo in demokracijo za okrepitev Evropske unije, zato nasprotuje predlogom, kot je odvzem pravic glasovanja, razen v primerih, ki so navedeni v Pogodbah;

7. je naklonjen temu, da bi pri finančnem nadzoru ponovno dali poudarek javnim primanjkljajem in dolgovom, s čimer bi preprečili nadaljnje slabšanje proračunske discipline in se mu po možnosti izognili;

8. obenem ugotavlja, da je posledica nepopolne usklajenosti nacionalnih gospodarskih politik med drugim tudi to, da so države članice s šibkim gospodarstvom obremenjene s prekomernimi obrestmi, ki jih morajo plačevati za svoje dolgove;

9. izraža zaskrbljenost glede učinkovitosti ukrepov, ki jih predlaga Evropska komisija za ponovno dosledno izvajanje pakta za stabilnost in rast, ter ponavlja, da je treba upoštevati načelo sorazmernosti;

10. opozarja, da obsežne spremembe sekundarne zakonodaje, ki so predvidene v sporočilu, lahko povzročijo zamude, zato države članice poziva, da začnejo takoj upoštevati določbe pakta za stabilnost in rast, ne glede na te spremembe;

11. se je seznanil s predlogom Evropske komisije o instrumentih, ki naj bi države članice euroobmočja spodbudili k spoštovanju pakta za stabilnost in rast, in se ne strinja, da se bo morebiti ponovno razpravljalo o prvotnem predlogu Komisije, da bi državo članico, ki krši predpise, kaznovali z odvzemanjem pomoči iz naslova kohezijske politike, skupne kmetijske politike ali skupne ribiške politike, saj bi s takšnim ravnanjem v celoti zanikali načelo sorazmernosti, prizadelo pa bi predvsem regije, ki zaostajajo v razvoju in za spopadanje s strukturnimi pomanjkljivostmi nujno potrebujejo te sofinancirane programe;

12. ugotavlja, da je za izhod iz krize potrebna kombinacija ukrepov, s katero bo Evropa uresničila prizadevanja za sanacijo proračunov in ponovno našla pot do zdravega, uravnoveženega in trajnostnega razvoja;

13. poudarja, da evropsko povezovanje ni stvar enega dne, temveč proces stalnega razvoja, v katerem lahko gospodarska kriza, kakršna je sedanja, služi kot impulz za uvedbo korenitih in obsežnih reform, ki bi spodbudile tako konkurenčnost gospodarstva kot nadaljnji razvoj projekta Evropske unije;

14. se strinja, da bodo proračunske prilagoditve, ki so potrebne za izvedbo določb sporočila, imele daljnosežne posledice na številnih področjih ukrepanja, kot sta regionalna in socialna politika ali politike na področju kohezije in inovacij, zato Evropsko komisijo poziva, naj zmanjševanje proračunskih primanjkljajev poteka ob upoštevanju sorazmernosti in na uravnotežen način;

15. spodbuja Evropsko unijo, naj poišče najboljšo kombinacijo politik in instrumentov, da bi v največji možni meri omejila posledice krčenja proračunskih sredstev na glavnih področjih ukrepanja strategije Evropa 2020;

16. poziva Evropsko komisijo, naj poišče načine, kako povečati ozaveščenost državljanov Unije o evropskih prizadevanjih in kako okrepiti njeno demokratično delovanje;

17. poudarja, da sta monetarna unija in euro najbolj dragocena dosežka Evropske unije v procesu uresničevanja enotnega trga in odpravljanja razkoraka na področju možnosti in življenjskega standarda v različnih državah članicah, ter meni, da bo Evropska unija morala biti zelo preudarna in previdna pri ponovnem opredeljevanju pravil, če bo hotela te dosežke ohraniti in utrditi;

18. pozdravlja skupna prizadevanja Evropske komisije in držav članic pri določanju nacionalnih ciljev strategije Evropa 2020 in odkrivanju ovir, ki upočasnjujejo rast;

19. ponovno poudarja bistveno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri spodbujanju politik na področju podjetništva, usposabljanja, inovacij ter boja proti revščini in socialni izključenosti, poziva države članice h krepitvi regionalne in lokalne razsežnosti mehanizma za nadzor, da bi ta dobil potrebno zanesljivost in moč, ter zahteva, da se zagotovi sodelovanje regionalnih in lokalnih oblasti tako pri opredeljevanju ciljev strategije Evropa 2020 kot pri izvajanju z njo povezanih politik;

20. države članice poziva, naj pospešijo reforme, ki so zaradi krize postale nujne, saj bodo po koncu krize prispevale k vzpostavitvi močne in konkurenčne Evropske unije.

UČINKOVITI IN V RAST USMERJENI UKREPI, KATERIH CILJ JE SPOŠTOVANJE PRAVIL PAKTA ZA STABILNOST

21. ugotavlja, da je proračunsko neravnovesje lahko rezultat vrste dejavnikov, zato je zadovoljen, da je Evropska komisija predlagala poglobljeno kvalitativno analizo javnega dolga. Odbor opozarja na pomen zasebnega dolga in pozdravlja dejstvo, da se ga v tej analizi upošteva, poudarja pa tudi pomen bančnih sistemov za zdravo gospodarstvo;

22. se sprašuje, ali so predvidene kazni sorazmerne in učinkovite, ter nasprotuje vsakršnemu predlogu za zmanjševanje sredstev, namenjenih razvojnim politikam;

23. opozarja, da so kohezijska politika, skupna kmetijska politika in skupna ribiška politika temeljne osi razvoja EU. Morebitno postavljanje njihovih ciljev pod vprašaj bi lahko imelo ravno nasprotni učinek in bi bilo v nasprotju tako s ciljem obravnavanega sporočila kot z glavnimi političnimi usmeritvami Unije. Vsekakor bi bilo treba sprostitev teh sredstev pogojevati zgolj s potrjeno dobrim upravljanjem, ki bi se ga preverjalo; sredstev se tudi ne bi smelo uporabljati za nobene druge namene;

24. ocenjuje, da mehanizem za spodbujanje držav članic k spoštovanju pakta, ki temelji na financiranju iz proračuna EU, kljub predvidenim varovalom lahko povzroči zelo negativne učinke in ovira doseganje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije. Prekinitev ali ukinitvev dodeljevanja evropskih sredstev kot sankcija bo finančno breme prenesla s centralne oblasti določene države na njene regionalne in lokalne oblasti, tako da bodo morali državljani, delavci in podjetja skupaj prevzeti odgovornost za politične napake nacionalne vlade posamezne države članice. Zato bo imel umik financiranja negativen učinek na rast in lahko celo poveča proračunsko neravnovesje, saj bo doletel državo, katere finance so že ogrožene;

25. opozarja, da imajo sankcije, ki temeljijo na financiranju iz proračuna EU, neizogibne čezmejne učinke, kar ogroža teritorialno kohezijo in ovira izpolnjevanje obveznosti, ki so jih sprejele države;

26. ugotavlja tudi, da bi se zaradi nesorazmerno strogih sankcij zmanjšala podpora državljanov evropskemu povezovanju. Zato je treba predvideti sankcije, s katerimi bi države članice spodbudili k spoštovanju njihovih obveznosti, hkrati pa državljane bolje seznaniti s pomenom proračunske discipline in uporabo strukturnih skladov za izboljšanje učinkovitosti nacionalnih politik;

27. opozarja, da bi morale biti predvidene sankcije izvedljive in prepričljive, saj je to edini način za zagotovitev legitimnosti novega pakta za stabilnost in rast;

28. poziva Evropsko komisijo in Svet, naj preučita, kako bi lahko hitreje sprejela ukrepe v primeru proračunskega neravnovesja, obenem pa spoštovala načeli subsidiarnosti in sorazmernosti, kakor tudi načelo postopnega kaznovanja;

29. spodbuja države članice, naj uporabljajo načelo prilaganja pravilom pakta za stabilnost in rast od spodaj navzgor, tako da tudi s potrebnimi institucionalnimi spremembami v nacionalno zakonodajo vnesejo zahteve glede proračunske discipline;

30. izpostavlja pomen pristopa od spodaj navzgor tudi pri vlogi, ki jo imajo lokalne in regionalne oblasti pri dobrem upravljanju virov, vodenju gospodarske politike ali pravočasnem odkrivanju razvojnih težav na lokalni ravni;

31. poziva države članice, naj spodbujajo vse večjo decentralizacijo pri upravljanju finančnih sredstev, namenjenih koheziji, da bi okrepili transparentnost in odgovornost pri ravnanju z evropskimi sredstvi. Edino regionalne oblasti dodobra poznajo lokalne in regionalne potrebe in so sposobne izvesti potrebne izboljšave in prilagoditve. S tem bo postala jasnejša vloga lokalnih oblasti pri upravljanju sredstev, ki jih daje na voljo Evropska unija.

SKRIBNO USKLAJEVANJE RASTI OB AKTIVNI UDELEŽBI REGIONALNIH OBLASTI

32. ugotavlja, da je treba za okrepitev eura in enotnega trga uvesti boljše skupno evropsko upravljanje na finančnem področju, ki si bo vedno prizadevalo za prepoved spekulativne rabe produktov za kritje kršitev dogovora o javnem dolgu ali transakcij z davčnimi oazami;

33. pozdravlja zamisel o uvedbi „evropskega semestra“ kot enotnega okvira za nadzor proračunskih postopkov ter stopenj zadolženosti držav članic, kakor tudi zamisel o razširitvi nadzora na makroekonomska neravnovesja;

34. ugotavlja, da naloge opredeljevanja smernic in izvajanja proračunov, ki jih opravljajo lokalne in regionalne oblasti, niso bile deležne zadostne pozornosti, in predlaga, da bi Odbor regij imel pomožno vlogo v postopku evropskega semestra z možnostjo, da se odzove na letno poročilo o rasti v Evropski uniji, ki bo obravnavano na spomladanskem zasedanju Sveta; v podporo njegovim ciljem bi pri usklajevanju gospodarske politike morale v pravem razmerju sodelovati tudi regionalne

in lokalne oblasti, zlasti v primeru regij, ki imajo zakonodajna pooblastila za to področje;

35. Priporočeni instrumenti, povezani z ukrepi usklajevanja, morajo upoštevati interakcijo horizontalnih politik na lokalni ravni z osrednjo vlogo, ki jo ima proračunska politika, ter vključiti razsežnost dolgoročne trajnosti; v ta okvir spadajo tudi dejavne politike zaposlovanja;

36. poudarja velik pomen strokovnega pregleda in izmenjav dobre prakse pri pripravi in izvrševanju proračunov, obenem pa izraža zaskrbljenost zaradi morebitnih zamud in birokratskih zapletov, ki jih predlagane rešitve lahko povzročijo pri postopkih priprave, sprejemanja in izvrševanja proračunov držav članic;

37. meni, da so za dosego zahtevane gospodarske rasti v državah članicah Evropske unije potrebne strukturne reforme v širokem spektru področij, kot so politika proračunske varčnosti in nadzora javne porabe, politika znanja in inovativnosti, zaščita najbolj ogroženih družbenih skupin v okviru socialne politike, politika konkurence ali ukrepi za učinkovitost javnih storitev. V zvezi s tem Odbor poziva države članice, naj si določijo ambiciozne cilje za strategijo Evropa 2020, Svet pa poziva, naj znatno poveča evropski proračun, da bodo razpoložljiva sredstva zadostovala za uresničitev zastavljenih ciljev;

38. z zanimanjem pričakuje zakonodajne predloge Evropske komisije in bo pozorno preučil njihove posledice za regionalne in lokalne oblasti držav članic.

V Bruslju, 1. decembra 2010

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO